

Adroddiad Grŵp Prosiect BGC

Paratowyd gan: Manon Horscroft Dyddiad: 10.06.2021

Nod y Cynllun Llesiant	Creu cymunedau diogel sy'n amgylcheddol gyfrifol ac sy'n gallu addasu ac ymateb i effeithiau'r newid yn yr hinsawdd.	
Ein Gwerthoedd	Y Gymraeg, Taclo Anghydraddoldeb, Cymryd Rhan, Cynaliadwyedd, Arwain drwy Esiampl	
Enw'r Grŵp Prosiect	Newid Hinsawdd ac Adnoddau Naturiol	
Cadeirydd Is-gadeirydd	Gillian Wells , Cyfoeth Naturiol Cymru Sarah Davies, Prifysgol Cymru, Aberystwyth	

Aelodaeth y Grŵp Prosiect (Yr enwau mewn print **trwm** oedd yn bresennol yn y cyfarfod)

Cyngor Sir Ceredigion	Cynghorydd Alun Williams , Rhodri Llwyd, Diana Davies, Rob Starr , Alison Heal, Gareth Evans, Julie Thomas , Michael Smith , Manon Horscroft , Lynne Walters , Caitlin Theodorou , Carwyn Jones-Evans, Bethan Lloyd-Davies	Heddlu Dyfed Powys	Andrew Merry
Y GIG	Anna Bird, Terri Shaw, Paul Williams	Cyfoeth Naturiol Cymru	Gillian Wells , Yvette Eley , Carol Fielding, Aneurin Cox, Rachel Jarvis
Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru	Amy Richmond-Jones, Jessica Millard	Cymdeithas Mudiadau Gwrfoddol Ceredigion	Kate Naidoo

Prifysgol Cymru, Aberystwyth	Sarah Davies	Aelod ychwanegol	Roger Fisher, Mari Hopkins

CRYNODEB O GYFARFOD Y GRŴP PROSIECT

Pwyntiau Allweddol a drafodwyd yng nghyfarfod y Grŵp Prosiect:

Cyflwynydd: Teresa Walters (Severn Wye)

Ymddiheuriadau: Paul Williams, Anna Bird, Kate Naidoo, Rhodri Llwyd

Dechreuodd y Cadeirydd drwy groesawu pawb i'r cyfarfod. Cytunwyd bod y rhan fwyaf o'r camau gweithredu o'r cyfarfod a gynhaliwyd ar 08.04.21 wedi'u cwblhau yn awr a bod y materion sy'n weddill wedi'u cynnwys ar agenda'r diwrnod hwnnw. Yn sgil absenoldeb Kate Naidoo y diwrnod hwnnw, cadarnhawyd y byddai diweddariad pellach ar yr ymgyrch Byddwch yn Garedig wrth yr Amgylchedd yn cael ei gynnwys ar agenda'r cyfarfod nesaf.

GWEITHREDU: Gillian Wells ac Yvette Eley i rannu Polisi MAWN Cyfoeth Naturiol Cymru gydag aelodau'r Grŵp Prosiect.

GWEITHREDU: Ymgyrch Byddwch yn Garedig wrth yr Amgylchedd i'w roi ar Agenda'r cyfarfod nesaf.

Ail-gysylltu a gwella cysylltiadau presennol â natur

Rhoddodd Lynne Walters (LW) ddiweddariad byr a soniodd am un elfen o'r gwaith hwn sy'n mynd rhagddo yn awr wrth baratoi cais am gyllid. Alison Heal, â datganiad o ddiddordeb, sy'n symud hwn yn ei flaen; cyflwynodd ef i'r gronfa Rhwydwaith Natur yn ddiweddar, derbyniodd adborth cadarnhaol a gofynnwyd am gais llawn. Daeth ymateb cadarnhaol yn dilyn yr asesiad cychwynol ac mae'r dyddiad cau yr gyfer y cais llawn ar 30^{ain} Mehefin. Mae'r cais yn rhoi ystyriaeth benodol i leihau ffosffadau yn Afon Teifi. Cynhaliwyd cyfarfod o'r grŵp gorchwyl a gorffen y dydd lau blaenorol ac mae pob aelod wedi cytuno i ystyried casglu gwybodaeth a gaiff ei defnyddio fel tystiolaeth i gefnogi'r cynnig. Mae Afonydd Cymru hefyd yn gweithio'n agos gyda'r grŵp.

Rhoddodd Julie Thomas (JT) wybodaeth hefyd a oedd yn cadarnhau y byddai Afonydd Cymru yn canolbwyntio ar grynhoi setiau data i gefnogi cais manwl.

Yn y fan hon o'r cyfarfod, cadarnhaodd Gillian Wells hefyd, fel y cytunwyd yn y cyfarfod diwethaf o'r BGC a gynhaliwyd ar 26^{ain} Ebrill, y byddai'n rhoi cyflwyniad ar y prosiect hwn er mwyn tynnu sylw at bwysigrwydd gweithio ar y prosiect ar draws ffiniau'r Grŵp Prosiect. Mae angen cefnogaeth y tu hwnt i ffiniau'r Grŵp Prosiect Adnoddau Naturiol a Newid Hinsawdd wrth weithredu yn y dyfodol a gellir cyflawni hyn gyda chefnogaeth y BGC.

GWEITHREDU: Alison Heal i roi diweddariad ar yr elfen hon o ail-gysylltu a gwella'r cysylltiadau presennol â Natur ac adrodd yng nghyfarfod y Grŵp Prosiect ym mis Gorffennaf.

GWEITHREDU: Gillian Wells i roi adborth i'r grŵp prosiect ar ôl ei chyflwyniad yng nghyfarfod nesaf y BGC a gynhelir 12^{fed} Gorffennaf.

Prosiect AnTir

Croesawyd Teresa Walters (TW) i'r cyfarfod a rhoddwyd gwybodaeth ar y gwaith sy'n cael ei wneud gan Brosiect AnTir. Prosiect 7 mlynedd yw AnTir sy'n cyflenwi hyfforddiant a gweithgareddau llesiant mewn rheoli tir yn gynaliadwy (gan gynnwys tyfu bwyd). Bydd yn rhedeg ym mhedair sir wledig Ceredigion, Sir Gâr, Sir Benfro a Phowys. Cynhelir y flwyddyn gyntaf yng Ngheredigion pan fydd prosiect peilot ar waith. Bydd y cynllun peilot hwn yn cael ei ddilyn gan brosiect peilot ehangach ym mhob sir ym Mlwyddyn 2 cyn i'r prosiect gael ei weithredu'n llawn am y 5 mlynedd ddilynol. Bydd pecyn ariannol o fwy na £2m yn cyd-fynd â'r prosiect llawn a bydd o gymorth wrth fynd i'r afael â materion byd-eang drwy ddatblygu ymateb ymarferol ar lefel leol.

Awgrymodd Rob Starr (RS) bod trafodaeth bellach yn cael ei chynnal gyda Teresa Walters y tu allan i'r cyfarfod fel bod manylion y gwaith hwn yn cael eu hystyried yng nghyd-destun datblygu'r Asesiad o Lesiant Lleol.

GWEITHREDU: Rob Starr a Teresa Walters i gwrdd i drafod prosiect AnTir wrth baratoi'r Asesiad o Lesiant Lleol.

GWEITHREDU: Bydd copi o'r cyflwyniad i Brosiect AnTir yn cael ei gylchredeg i aelodau'r Grŵp Prosiect yn dilyn y cyfarfod y diwrnod hwnnw.

Datganiad Ardal Canolbarth Cymru

Rhoddodd Rachel Jarvis (RJ) ddiweddariad ar Ddatganiad Ardal Canolbarth Cymru - Cyfoeth Naturiol Cymru. Mae pedair thema allweddol sef Gwella Bioamrywiaeth, Tir Cynaliadwy, Dŵr ac Aer, Adnoddau Coedwigaeth ac Ailgysylltu Pobl a Lleoedd. Yn dilyn sesiynau ymgynghori cychwynol, cyhoeddwyd y Datganiad ym mis Mawrth 2020. Wedi hynny, fodd bynnag, oherwydd COVID-19, rhoddwyd gwaith pellach ar ei weithredu i'r naill ochr. Ers hynny, cynhyrchwyd 9 Prosiect Ymgysylltu ar-lein dros y flwyddyn ddiwethaf mewn partneriaeth â phartneriaethau allanol. Yn sgil sefydlu'r gweithdai Ymgysylltu hyn, lanswyd y

grwpiau cyfoedion ar gyfer y 4 Thema Ardal allweddol. Ym mis Mawrth 2021, lluniodd y fîm Adolygiad Blynyddol sy'n nodi'r hyn yr ymgwymerwyd ag ef yn y 12 mis diwethaf ac mae hefyd yn pwysleisio'r hyn y mae angen ei wneud yn y 12 mis nesaf. Mae'r Adolygiad Blynyddol ar gael ar ffurf adroddiad pdf a chytunodd RJ y gallai aelodau dderbyn copi ar ôl y cyfarfod y diwrnod hwnnw. Cadarnhaodd RJ bod angen gwneud rhagor o waith a bod y fîm yn edrych ar nodi'r hyn sydd eisoes yn digwydd yn yr ardal drwy randdeiliaid allweddol. I orffen, dywedodd RJ mai un o'r prif fecanweithiau cyflenwi i'n galluogi i fynd i'r afael â blaenoriaethau Datganiad Ardal Canolbarth Cymru fydd drwy gydweithio gyda'r Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus ar gyfer Ceredigion a Phowys fel ei gilydd.

GWEITHREDU: Dogfen Adolygiad Blynyddol Datganiad Ardal Canolbarth Cymru i'w rhannu gydag aelodau'r Grŵp Prosiect.
GWEITHREDU: Aelodau i dderbyn y ddolen ar gyfer yr arolwg ar-lein er mwyn mewnbynnu a chipio gwybodaeth sy'n rhoi manylion y prosiectau ledled Canolbarth Cymru.

Asesiad Llesiant Lleol

Hwylusodd Rob Starr (RS) weithdy rhyngweithiol i'r aelodau ar yr Asesiad Llesiant Lleol a gyhoeddir ym mis Mawrth 2022. Yn dilyn cyflwyniad, gofynnwyd i'r aelodau ganolbwyntio ar 3 chwestiwn ac anfon eu sylwadau i performanceresearch@ceredigion.gov.uk.

GWEITHREDU: Aelodau i ymateb i'r tri chwestiwn allweddol a roddwyd yn y gweithdy wedi'i hwyluso.
GWEITHREDU: Cyflwyniad o'r gweithdy wedi'i hwyluso i'w gylchredeg i aelodau'r Grŵp Prosiect ar ôl y cyfarfod.
GWEITHREDU: Asesiad Llesiant Lleol yn brif eitem ar agenda'r cyfarfod Grŵp Prosiect nesaf.

Unrhyw Fater Arall

Rhoddodd y Cadeirydd adborth o gyfarfod diwethaf y BGC ym mis Ebrill i'r Grŵp Prosiect, a nododd hefyd bod Cadeiryddion y Grwpiau Prosiect wedi cwrdd i drafod sut i fwrw ymlaen yn y dyfodol. Mae rhai Grŵpiau Prosiect wedi nodi eu bod wedi profi anawsterau o ran parhad mewn presenoldeb a bydd y mater hwn yn cael ei drafod ymhellach yng nghyfarfod nesaf y BGC ar 12^{fed} Gorffennaf.

Daeth y Cadeirydd â'r cyfarfod i ben drwy ddiolch i bawb am fod yn bresennol ac am eu cyfraniad parhaus i waith y Grŵp Prosiect.

Cyfarfodydd nesaf: 29^{ain} Gorffennaf am 2.00pm
11^{eg} Tachwedd, 2021

GWEITHREDU A GEIR YN Y CYNLLUN LLESIANT LLEOL DAN Y NOD HWN

Gweithredu Tymor Byr	Gweithredu Tymor Canolig	Gweithredu Tymor Hir
Creu Aseiad Risg Newid yn yr Hinsawdd ac Adnoddau Naturiol Ceredigion a fydd yn amlinellu meysydd risg, yn sbarduno lefelau ac yn cynnwys ymatebion, gweithredoedd a chyfleoedd ar gyfer hyfforddiant ymwybyddiaeth gymunedol.	Trwy addysg a phrosiectau peilot, byddwn yn hyrwyddo cynaliadwyedd cymunedol a busnes, ynni adnewyddadwy, cysylltedd natur a chymryd cyfrifoldeb am y camau a nodwyd yn yr Aseiad Risg Newid Hinsawdd ac Adnoddau Naturiol.	Amddiffyn a gwella cydnerthedd ecosystemau, yr amgylchedd ac asedau naturiol Ceredigion gan wneud y mwyaf o'n heconomi, iechyd a lles

CYNLLUN GWEITHREDU: EBRILL 2020 – MAWRTH 2021

ALLWEDD	
GWYRDD	Ar waith ac ar y trywydd iawn
OREN	Ar waith ond rhai pryderon ac angen monitro gofalus
COCH	Ar waith ond pryderon mawr ac angen camau unioni
GLAS	Ar stop
DU	Wedi cau

CAM 1: Paratoi cais am gyllid i'w gyflwyno i Gyfoeth Naturiol Cymru			
Gweithgaredd		Erbyn Pryd	Sylwadau
1.1	Hwyluso sesiwn gychwynnol ar gyfer cywain syniadau fel y gall aelodau'r grŵp prosiect ddefnyddio'r cyllid £25,000 y mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn ei gynnis i'r Bwrdd.	24.09.20	Cynhaliwyd cyfarfod cychwynnol i ddiweddarau'r grŵp prosiect a chafodd gwybodaeth ei lledaenu i'r partneriaid ynglŷn â'r cyfleoedd sydd ar gael am gyllid oddi wrth Gyfoeth Naturiol Cymru.

1.2	Paratoi ffurflen ar gyfer cynnig prosiectau gan gynnwys amlinelliad o syniadau fel y gall aelodau'r grŵp prosiect roi adborth ac ystyried cyflwyno eu syniadau eu hunain ar gyfer defnyddio cyllid Cyfoeth Naturiol Cymru.	30.09.20	Datblygwyd y ffurflen dan sylw a chafodd ei dosbarthu i holl aelodau'r grŵp prosiect gan ofyn iddynt gyflwyno eu syniadau yn ffurfiol fel y gellid eu cynnwys yn y cais am gyllid oddi wrth Gyfoeth Naturiol Cymru.
1.3	Paratoi adroddiad byr sy'n crynhoi'r prif syniadau i'w hystyried a'u dewis.	05.10.20	Cynhaliwyd cyfarfod gyda'r partneriaid a dewiswyd dwy dasg benodol i'w cynnwys ar y ffurflen dan sylw. Byddai'r dasg allweddol gyntaf yn golygu comisiynu i ymgynghorwyr ganolbwyntio ar gynlluniau a fyddai'n annog pobl i ymwneud mwy â'u hamgylchedd. Byddai'r ail dasg allweddol yn canolbwyntio ar gynnal ymgyrch farchnata o'r enw "Byddwch yn garedig wrth yr amgylchedd". Cyfeiriwyd hefyd at y ffaith fod cynnig a gyflwynwyd gan y GIG yn canolbwyntio ar y posibilwydd y gallai'r cyllid hwn fod ar gael ar gyfer Blynnyddoedd 2 a 3.
1.4	Cyflwyno cais am gyllid i Gyfoeth Naturiol Cymru ynghyd â dogfennau i'w llofnodi.	09.10.20	Cyflwynwyd y ffurflen a llofnodwyd y dogfennau perthnasol. Disgwylir penderfyniad ynglŷn â'r cyllid ddechrau mis Tachwedd.
1.5	Trafod opsiynau ar gyfer gwella'r drefn o gyfathrebu a rhannu ffeiliau gyda phartneriaid y grŵp prosiect rhwng y cyfarfodydd.	27.10.20	Yn ystod cyfarfod y grŵp prosiect, ystyriodd pob un o'r aelodau aelodaeth y grŵp hwn a bu iddynt gadarnhau eu cefnogaeth i'r cais cyllido uchod. Cytunwyd hefyd y byddai unrhyw ddogfennau cefndirol ynglŷn â phrosiectau eraill yn cael eu rhannu e.e. Prosiect peilot Cydnerthedd Cymunedol - Castellnewydd Emlyn, Basecamp, Coed Lleol ac ati.
1.6	Trafod sefydlu grŵp gorchwyl a gorffen i oruchwyllo'r defnydd a wneir o gyllid Cyfoeth Naturiol Cymru.	27.10.20	Grŵp gorchwyl a gorffen wedi'i sefydlu a rhoddwyd pwyslais ar hyn wrth baratoi Briff y Tendr er mwyn bod yn barod cyn gynted ag y daw'r penderfyniadau am y cyllid i law.

1.7	Dechrau ar y gwaith o baratoi briff y tendr ar gyfer penodi ymgynghorwyr.	02.11.20	Caiff Briff y Tendr ei lunio a'i ddsbarthu er mwyn i'r grŵp gorchwyl a gorffen ei adolygu a'i newid. Byddai pwysigrwydd hygyrchedd a chyfeiriad penodol at hawliau tramwy cyhoeddus yn cael eu cynnwys.
1.8	Gweithio gyda'r grŵp gorchwyl a gorffen i gwblhau briff y tendr gan ddilyn y rheoliadau caffael.	09.11.20	Cafwyd y penderfyniad ynglŷn â'r cyllid oddi wrth Gyfoeth Naturiol Cymru ar e-bost ar 12 ^{fed} Tachwedd. Disgwylir llythyr i gadarnhau hyn. Caiff Briff y Tendr ei gwblhau a'i gyhoeddi trwy'r dulliau arferol. Y dyddiad cau yw dydd Llun 7 ^{fed} Rhagfyr. Hysbysir aelodau'r grŵp prosiect am y cynnydd a wneir. Dechreuir ar y gwaith cyn y cyfarfod cyntaf.
1.9	Trafod â CAVO i gynllunio'r ymgyrch "Byddwch yn garedig wrth yr amgylchedd" gan ragweld y bydd yn cael ei lansio yn y Flwyddyn Newydd.	01.12.20	Cynhaliwyd trafodaethau cychwynnol i sefydlu cytundeb contractiol rhwng Cyngor Sir Ceredigion a CAVO ar gyfer cyflawni'r elfen benodol hon o'r cynnig. Y Grŵp Gorchwyl a Gorffen hefyd fydd y grŵp llywio ar gyfer yr elfen hon o'r prosiect a bydd CAVO yn rhoi diweddariad yng nghyfarfod nesaf y grŵp gorchwyl a gorffen ar 9 ^{fed} Rhagfyr.
1.10	Y grŵp gorchwyl a gorffen i ystyried y tendrau a gyflwynir fel y gellir dechrau ar yr ymchwil/mapio ym mis Rhagfyr 2020.	Rhagfyr 2020	Cynhelir cyfarfod o'r grŵp gorchwyl a gorffen ddydd Mercher 9 ^{fed} Rhagfyr.
1.11	Cynnal y cyfarfod cyntaf a chytuno ar y cynllun gwaith.	Rhagfyr 2020	Cwblhawyd y broses gaffael ac ar ôl i 6 thendr ddod i law, penodwyd Resources for Change Ltd.
1.12	Monitro Camau Allweddol a Cherrig Milltir y Tendr – bydd yr Adroddiad Dros Dro yn seiliedig ar yr ymchwil desg.	31.1.21	Monitro parhaus yn mynd rhagddo. Crëwyd cofnod o'r camau gweithredu i arwain yr ymateb o ran y tendr.

1.13	Monitro Camau Allweddol a Cherrig Milltir y Tendr – Cyflwyno rhestr o'r prosiectau	Canol Chwefror 2021	Cynhaliwyd y cyfarfod cyntaf ar 6 ^{ed} Ionawr a chynhaliwyd cyfarfod gyda'r Cleientiaid ar 25 ^{ain} Ionawr. Mae rhestr hir o safleoedd posibl wedi'i pharatoi ac rydym ar hyn o bryd yn cytuno ar y meini prawf fel y gallwn ddatblygu'r rhestr fer.
1.14	Monitro Camau Allweddol a Cherrig Milltir y Tendr – Cyflwyno'r cynllun gan gefnogi'r adnoddau gweledol a chwblhau'r contract.	31 ^{ain} Mawrth 2021	Cwblhawyd yr adroddiad terfynol yn unol â thelerau ac amodau'r tendr. Cyflwynir yr adroddiad hwn yn awr i'r BGC er mwyn ysgogi cefnogaeth ychwanegol i weithredu'r themâu allweddol. Mae'r adroddiad cwmpasu yn mynnu bod cynigion cyllido yn cael eu paratoi i alluogi i'r elfennau unigol i gael eu symud yn eu blaen yn y cymunedau.
1.15	Monitro elfen "Byddwch yn garedig wrth yr amgylchedd" y cais am gyllid	31 ^{ain} Mawrth 2021	Lansiwyd yr ymgyrch 'Byddwch yn garedig wrth yr amgylchedd – Caru lle'r ydych chi'n byw ar 25 ^{ain} Ionawr – O'ch Gardd, O'ch drws ffrynt ac O'ch Calon.
1.16	Paratoi adroddiad monitro a chwblhau'r rhwymedigaethau cyllido ar gyfer 2020/21	31 ^{ain} Mawrth 2021	Cwblhawyd y gwaith hwn wrth i'r adroddiad monitro gael ei baratoi a'i gyflwyno i'r corff cyllido - Cyfoeth Naturiol Cymru. Cwblhawyd pob mater sy'n ymwneud â monitro ariannol yr adroddiad cwmpasu.

CAM 2: Aelodau'r grŵp i rannu arfer da a chefnogi trafodaethau'r grŵp prosiect

	Gweithgaredd	Dyddiad	Sylwadau
2.1	Sefydlu grŵp gorchwyl a gorffen i ystyried y dystiolaeth ymchwil er mwyn cefnogi blaenraglen waith y grŵp.	Rhagfyr 2020	Cynhelir cyfarfod cyntaf y Grŵp Gorchwyl a Gorffen hwn ar 17 ^{eg} Chwefror o dan Gadeiryddiaeth Sarah Davies, Prifysgol Cymru, Aberystwyth. Gorchwyl gyntaf y grŵp fydd ystyried y prif flaenoriaethau a nodwyd yn adroddiad terfynol Cynllun Cydnerthedd Hinsawdd Castellnewydd Emlyn.

2.2	Paratoi ar gyfer yr alwad newydd am gynigion yn amodol ar dderbyn cadarnhad o gyllid ychwanegol gan Gyfoeth Naturiol Cymru ar gyfer 2021/22.	31 ^{ain} Ionawr 2021	Rhoddwyd 31 ^{ain} Ionawr fel dyddiad ar gyfer y cam gweithredu hwn er mwyn mynd i'r afael â'r heriau a ddaeth yn sgil yr amserlen dynn eleni. Fodd bynnag, mae'r alwad am brosiectau newydd wedi'i hatal am y tro wrth i Gyfoeth Naturiol Cymru wneud penderfyniadau yn fewnol ynglŷn ag ariannu.

CAM 3: Ystyried prosiectau peilot a rhaglenni cymorth eraill

	Gweithgaredd	Dyddiad	Sylwadau
3.1	Ystyried adroddiad terfynol Prosiect Cydnerthedd Hinsawdd, Castellnewydd Emlyn.	Ionawr 2021	Mae'r adroddiad hwn wedi dod i law ac mae'r prif flaenoriaethau wedi'u trafod. Mae'r grŵp wedi cytuno i ofyn i'r grŵp gorchwyl a gorffen i ystyried hyn yn fwy manwl.
3.2	Adolygu'r prosiect a rhoi diweddariad am Basecamp a'r rhaglenni eraill.	Mawrth 2021	Mae'r ymgyrch 'Caru lle'r ydych yn byw' wedi creu cysylltiadau uniongyrchol â Basecamp er mwyn rhannu gwybodaeth a chreu rhagor o gysylltiadau.
3.3			

BGC: PENDERFYNIADAU A RISGIAU

DRAFT